

67.72-5/1

16.04.16

ВІДЗИВ ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
доктора економічних наук, доцента
Горового Дмитра Анатолійовича
на дисертаційну роботу Скворцова Дениса Ігоровича
на тему «Економічне оцінювання інноваційності розвитку
машинобудівних підприємств», яку представлено до захисту
на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за
спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

На підставі вивчення підготовленої Скворцовим Денисом Ігоровичем дисертації на тему: «Економічне оцінювання інноваційності розвитку машинобудівних підприємств» та наукових праць, що опубліковані за темою дослідження, можна констатувати наступне.

Актуальність теми дослідження.

Проблема необхідності саме інноваційного розвитку промислових підприємств далеко не нова. Однак в умовах економічної кризи це питання набуває значного загострення, адже саме інноваційний розвиток є нагальною проблемою для виживання багатьох машинобудівних підприємств України.

Сучасне зростання інтересу економічної науки до проблем оцінювання інноваційного розвитку зумовлено тим, що з огляду на створення зони вільної торгівлі України з країнами ЄС всі без винятку (в т.ч. і машинобудівні) підприємства України повинні змінювати свою продукцію, намагаючись зробити її більш конкурентоспроможною. А це в сучасній економіці неможливо без запровадження у виробничу та господарську діяльність підприємства інновацій – ноу-хау, нових технологій, устаткування, нематеріальних активів тощо. Адже, відомо, що саме їх наявність значно підвищує якість і асортимент продукції, сприяє посиленню її

конкурентоспроможності не лише на вітчизняному, але і закордонних ринках..

Оскільки в дисертаційній роботі досліджується наукова проблема, пов'язана з розробкою теоретичних, методичних і практичних заходів економічної оцінки інноваційного розвитку машинобудівних підприємств, можна вважати, що обрана тема дисертаційної роботи є, безумовно, актуальною, а проведене Скворцовим Денисом Ігоровичем дослідження – своєчасним.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені в дисертації, достатньою мірою обґрунтовані, логічно витікають з детального аналізу досліджуваних економічних явищ. Це підтверджується: глибоким опрацюванням теоретичних і практичних праць вітчизняних і зарубіжних авторів з даної проблематики; умілим поєднанням сучасного дослідницького інструментарію і класичних методів дослідження тощо.

Цінність наукових результатів також підтверджується науковим обґрунтуванням основних положень дисертації положеннями сучасної економічної теорії та практики господарської діяльності вітчизняних підприємств.

Інформаційною базою дослідження послуговували дані Державного комітету статистики України, а також первинна фінансова інформація підприємств, дані, отримані із відкритих джерел у мережі інтернет. Наявність і комбінація в роботі інформації із таких різних джерел дозволяє говорити про ґрунтовність результатів наукового дослідження.

Пошук шляхів ефективного ведення інноваційної діяльності дозволило автору удосконалити існуючі тлумачення категорій «інновації» і визначити ознаки успішної для підприємства інновації. На основі цього автором

проведена класифікація інновацій залежно від реалізації інноваційного процесу.

Автором проведено ґрунтовний аналіз прибутку ряду машинобудівних підприємств на предмет визначення запропонованого автором показника «економічний прибуток», як основного показника інноваційності розвитку діяльності підприємства.

В роботі запропоновано методичні підходи до визначення та оцінки інноваційного розвитку машинобудівного підприємства на основі виробничої функції Кобба-Дугласа та моделей М.Калецькі, Д. Хікса, Р. Харрода та Р. Солоу. На основні узагальнення результатів цих моделей автор пропонує власну модель «визначення рівня інноваційності розвитку машинобудівного підприємства», що дозволяє визначити зони отримання «економічного прибутку підприємством», як показника інноваційності.

Висновки роботи є логічним завершенням проведених автором досліджень, базуються на широкій інформаційній базі, що включає джерела наукового, законодавчого, нормативного і статистичного характеру. Результати розрахунків та висновки, зроблені на основі отриманих результатів, не викликають сумніву та становлять інтерес як для науки, так і для практики.

Достовірність результатів роботи забезпечується обґрунтованістю положень, сформульованих автором, застосуванням сукупності різних методів наукового пізнання, як загальнонаукових, так і спеціальних економічних. Підтвердженням достовірності результатів є також їх апробація на наукових і науково-практичних конференціях різних рівнів.

Наукова новизна одержаних результатів

Представлена до захисту дисертаційна робота має наукову цінність і новизну. З моєї точки зору, як опонента, найбільш значними науковими результатами дисертаційної роботи Скворцова Дениса Ігоровича є такі:

– дістала подальшого розвитку класифікація інновацій залежно від реалізації інноваційного процесу за рахунок доповнення її поняттям «економічна інновація», як вищого щабля запровадження інновацій на підприємстві, що дозволяє досягти економічного ефекту – надприбутку на підприємстві (стор. 54-68, стор. 7 автореферату);

– удосконалено методичний підхід до забезпечення інноваційного розвитку промислового підприємства за рахунок уточнення поняття «інноваційність», як умови розвитку підприємства, що дозволяє отримати надприбуток за умови впровадження інновацій (стор. 13-34, стор. 12-13 автореферату);

– удосконалено методичні підходи до визначення та оцінки інноваційного розвитку машинобудівного підприємства за рахунок узагальнення результатів моделей Д. Хікса, Р. Харрода та Р. Солоу, що дозволяє запропонувати автору власну модель «визначення рівня інноваційності розвитку машинобудівного підприємства», пристосовану до українських стандартів обліку та звітності на основі визначення показника «економічний прибуток підприємства», як ознаки його інноваційності (стор. 147-165, стор. 12-16 автореферату);

– удосконалено математичний апарат оцінки інноваційності розвитку підприємства за рахунок поглиблення моделі нейтрального ендогенного розвитку підприємства Р. Харрода шляхом уведення додаткових показників (амортизації, фондівддачі тощо), що дозволяє оцінити не лише нейтральний, але й інноваційний розвиток за динамікою отримання прибутку (стор. 167-182 дисертації, стор. 14-16 автореферату);

– удосконалено теорію формування прибутку підприємства за рахунок визначення його нових видів – «нормального прибутку» та «економічного прибутку (надприбутку)», різниця між якими обумовлює інноваційний розвиток підприємства (стор. 35-54 дисертації, стор. 9-10 автореферату);

– дістало подальший розвиток узагальнення теорій інноваційного розвитку підприємства за рахунок оцінки динаміки економічних процесів не у

часовому вимірі, а від зростання первісної вартості основних засобів (використання тривимірного простору моделювання інноваційних процесів), що дає змогу вирізняти інноваційні процеси на підприємстві від інвестиційних (стор. 114-138, стор. 14-15 автореферату).

Повнота викладу основних результатів дисертаційної роботи в наукових фахових виданнях

Основні результати дослідження Скворцова Дениса Ігоровича викладені у 25 наукових працях загальним обсягом 6,64 друк. арк., 13 з яких опубліковані у наукових фахових виданнях. Крім того вважаю за потрібне відмітити 2 публікації здобувача у виданнях, які внесені до наукометричних бази *Index Copernicus* та 1 – *SCOPUS*.

Науково-практичні результати роботи також були оприлюднені автором на 12 міжнародних науково-практичних конференціях.

З 15 публікацій, які виконані автором у співавторстві, в дисертаційній роботі використано тільки ті наукові положення, які належать особисто дисертанту.

Наукові положення дисертаційної роботи викладені в обсязі, достатньому для повного і глибокого ознайомлення з ними. Опубліковані наукові праці відображають основний зміст дисертаційної роботи.

Теоретична цінність і практичне значення наукових результатів, можливі шляхи їх використання

Практична цінність висновків та рекомендацій автора доведена впровадженням результатів дисертаційної роботи в діяльність двох промислових підприємств: ПАТ «Львівсільмаш» та ДП «Сервіс» ПАТ «Стрийський завод ковальсько-пресового обладнання», що підтверджується відповідними довідками від них.

Методичні розробки дисертанта використовуються у навчальному процесі у Національному університеті «Львівська політехніка» при

викладанні дисциплін «Економіка підприємства», що також підтверджено відповідною довідкою університету.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації

Проте поряд із загальною позитивною оцінкою дисертаційної роботи потрібно відзначити наявність у ній окремих дискусійних положень та зауважень, які потребують додаткової аргументації.

1. В роботі приділяється значна увага показнику «економічний прибуток» (стор. 31-35), оскільки, за думкою автора, саме цей прибуток фактично визначає ефективність запровадження «економічних інновацій». Проте, на жаль, не у достатній мірі розкривається сутність цього показника і не наведені пояснення щодо його розрахунку на прикладі великої кількості підприємств.

2. Трагування «нормальних умов виробництва» на підприємстві як їх відповідність до «теоретично обґрунтованого значення» обсягів виготовленої продукції (стор. 70-71) є надто звуженим, оскільки фактично враховується лише один показник.

3. Не в достатній мірі обґрунтований вибір моделі Р. Харрода при оцінюванні інноваційності інвестиційного проекту машинобудівного підприємства (с.137-138) із чого залишається питання, чому саме автором обрана модель Р Харрода (капіталозберігаюча), а не модель Р. Солоу (працевзберігаюча).

4. Автором роботі не запропоновано формування якогось певного інтегрального показника ефективності інноваційності розвитку машинобудівних підприємств. А оцінка такого розвитку зводиться лише до рівня прибутку.

5. Також з роботи залишається незрозумілим, чи можна використовувати цей підхід до підприємств інших галузей.

6. Автором не достатньо досліджено ризики інноваційного розвитку промислових підприємств в умовах сучасного стану економіки. На мою

думку, доцільно було б сконцентрувати увагу на також на розробленні технологій підвищення ризикозахищеності підприємств, які реалізують інноваційно-інвестиційну стратегію розвитку.

Висловлені зауваження щодо наявності певних недоліків в роботі, тим не менш, не знижують якість дисертаційної роботи, яку можна вважати завершеною. Вони, враховуючи актуальність даної теми, можуть бути використані автором в процесі здійснення подальших наукових досліджень.

Загальні висновки і оцінка дисертації щодо її відповідності

чинним вимогам

Дисертація Скворцова Дениса Ігоровича на тему «Економічне оцінювання інноваційності розвитку машинобудівних підприємств» є самостійним, завершеним дослідженням. Отримані нові науково обґрунтовані результати сприятимуть підвищенню ефективності і розвитку інноваційних процесів на машинобудівних підприємствах України. Незважаючи на окремі зауваження і недоліки, які суттєво не впливають на позитивну оцінку, дисертація є закінченою науковою роботою, яка містить в собі результати самостійного дослідження, що не лише наукову новизну, але й практичну цінність для використання в діяльності підприємств.

Результати дослідження дисертанта відрізняються змістовністю теоретичного матеріалу, обґрунтованістю і достовірністю, доведеністю і грамотністю, смисловою завершеністю та цілісністю, в повній мірі вирішують поставлену мету. Матеріали дисертації і автореферату викладено в науковому стилі, логічно і послідовно. Автореферат і публікації автора відображають зміст дисертаційної роботи. Зміст автореферату дисертації є ідентичним основному змісту роботи. В опублікованих працях автора повною мірою відображені основні положення дисертаційної роботи.

На підставі наведеного вище вважаю, що в цілому за своєю структурою, змістом, наповненням та оформленням дисертаційна робота і автореферат відповідають вимогам п.п. 9, 11 та 12 «Порядку присудження наукових

ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., а її автор заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,

Завідувач кафедри міжнародної економіки

Харківського національного

автомобільно-дорожнього університету,

д.е.н, доцент

Д.А. Горовий

